

ISO 14001:2015

Informacje o systemie

W chwili obecnej szeroko pojęta „ochrona środowiska” stanowi istotny czynnik rozwoju gospodarczego krajów europejskich. Coraz większa liczba przedsiębiorców obniża koszty funkcjonowania swoich zakładów poprzez wprowadzanie takich procesów, w których zużywa się mniejsze ilości energii, wody, powietrza oraz surowców. Kładzie się również ogromny nacisk na ograniczenie do minimum odpadów, które powstają w trakcie działań produkcyjnych.

Jednocześnie sytuacja prawna w zakresie ochrony środowiska pozostaje wciąż niejasna. Dziesiątki aktów prawnych tak krajowych jak i tworzonych przez organy Unii Europejskiej, jest ściśle związana z ochroną środowiska. W związku z powyższym jest konieczne aby organizacje potrafiły w sposób bezbłędny identyfikować te akty prawne, które są związane z ich działalnością, wdrażać je w życie i bezwzględnie przestrzegać.

Narzędziem, które pozwala na skuteczne osiągnięcie postawionych przed sobą celów z zakresu ochrony środowiska, jest system zarządzania środowiskowego, oparty na wymaganiach normy ISO 14001.

Dlaczego ISO 14001?

Rodzina norm serii 14000 została opracowana przez Komitet Techniczny ISO/TC 207 i jest przeznaczona do wspomagania organizacji w doskonaleniu działalności środowiskowej. Wśród norm serii 14000, jedynie norma ISO 14001 stanowi podstawę certyfikacji systemu zarządzania środowiskowego. Pozostałe normy są zbiorem wytycznych oraz narzędzi, które można wykorzystywać podczas budowy i rozwoju systemu. Norma ISO 14001 jest międzynarodowym standardem, który w skali całego świata (od 1999 roku), wdrożyło i certyfikowało już ponad 10000 organizacji.

Wprowadzenie systemu zarządzania środowiskowego opartego na wymaganiach ww. normy oznacza dla Państwa przedsiębiorstwa systematyczne i ciągłe doskonalenie wszelkich działań z zakresu ochrony środowiska. Oczywiście sukces systemu zależy od osobistego zaangażowania wszystkich pracowników a szczególną rolę ma w tym kierownictwo, które przy ocenie rozwoju systemu przejmuje kluczową funkcję.

Taką systematyczną ocenę i doskonalenie skuteczności działań w zakresie ochrony środowiska można udokumentować poprzez certyfikację przeprowadzoną przez akredytowaną jednostkę zewnętrzną.

Budowa

Certyfikowana może być organizacja, która ustaliła, wdrożyła i utrzymuje procesy do spełnienia wymagań od normy ISO 14001:2015.

Organizacja powinna:

- 1) Określić wewnętrzne i zewnętrzne czynniki istotne dla celu i kierunków strategicznych z uwzględnieniem warunków środowiskowych, na które organizacja ma wpływ.
- 2) Określić:
 - a) zainteresowane strony, które są istotne dla systemu zarządzania środowiskowego;
 - b) odpowiednie potrzeby i oczekiwania (tj. wymagania) tych zainteresowanych stron;
 - c) które z tych potrzeb i oczekiwań stać się jego zobowiązania zgodności.
- 3) Określić granice i możliwości zastosowania SZŚ w celu ustanowienia jego zakresu oraz określić ryzyka i szanse związane z:
 - a) aspektami środowiskowymi związanymi ze swoimi działaniami, wyrobami i usługami, które potrafi nadzorować i/lub poddać oddziaływaniu, w tym aspektami, które mogą mieć znaczący wpływ na środowisko (również związane z dostawcami/wykonawcami);
 - b) wymaganiami dotyczącymi zgodności z właściwym ustawodawstwem środowiskowym oraz innymi stosownymi wymaganiami, w celu ustalenia, w jaki sposób te wymagania stosują się do jej aspektów środowiskowych oraz w jaki sposób te informacje aktualizować;
 - c) innymi czynnikami i wymaganiami, które powinny odnieść się do zapewnienia, że SZŚ:
 - osiąga założone rezultaty,
 - osiąga ciągłe doskonalenie.
- 4) Okresowo oceniać swoją zgodność z właściwymi wymaganiami prawnymi i innymi.
- 5) Ustanowić oraz (jeżeli jest to wykonalne) sprawdzać procedury postępowania i reagowania w sytuacjach zagrożenia, które mogą mieć wpływ na środowisko.

- 6) Utrzymywać udokumentowane informacje, dotyczące:
 - a) ryzyk i szans, które muszą być rozwiązane;
 - b) procesów wymaganych w planowaniu w sposób gwarantujący, że prowadzone są zgodnie z tym jak je zaplanowano;

- 7) Określić politykę środowiskową stosownie do charakteru, skali i wpływu na środowisko swoich działań, wyrobów i usług.

- 8) Zdefiniować mierzalne cele i zadania środowiskowe, jeżeli jest to wykonalne biorąc pod uwagę wymagania prawne i znaczące aspekty środowiskowe oraz posiada wdrożony program dla osiągnięcia tych celów i zadań.

- 9) Zapewnić, że osoby pracujące dla lub w imieniu organizacji, są świadome wymagań systemu zarządzania środowiskowego i kompetentne do wykonywania zadań, które mogą mieć znaczące wpływy na środowisko.

- 10) Wdrożyć procedury komunikacji wewnętrznej oraz udzielania odpowiedzi i komunikacji (jeżeli jest to konieczne) z zewnętrznymi zainteresowanymi stronami.

- 11) Zapewniać, że działania związane ze znaczącymi aspektami środowiskowymi są wykonywane w wyspecyfikowanych warunkach oraz monitoruje i nadzoruje kluczowe cechy swoich działań, które mogą mieć znaczący wpływ na środowisko.

- 12) Dążyć do zapobiegania niezgodnościom oraz posiadać wdrożone procedury:
 - a) korygowania wszelkich niezgodności, jakie występują;
 - b) analizowania przyczyn wszelkich niezgodności i podejmowania działań korygujących w celu uniknięcia ich ponownego wystąpienia.

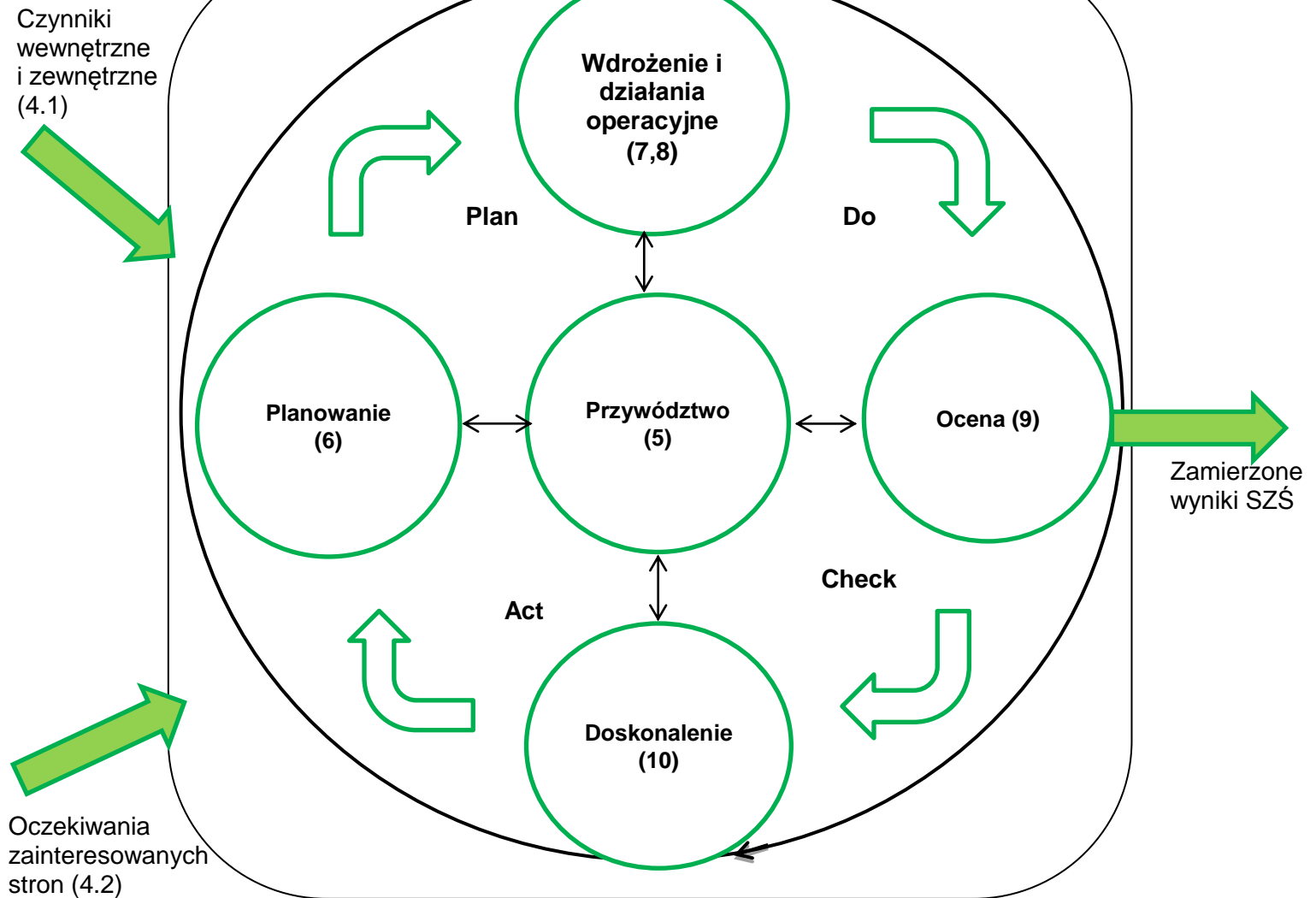
- 13) Wdrożyć procedury skutecznego auditu wewnętrznego i przeglądu zarządzania.

Należy oczywiście przeprowadzić odpowiednie szkolenia załogi i kierownictwa, zapewnić dokumentowanie niezbędnych informacji.

Ostatecznie należy przeprowadzić serię auditów wewnętrznych wraz z podejmowaniem odpowiednich działań korygujących natomiast całość podjętych działań powinien zamknąć przegląd kierownictwa organizacji.

Opisany sposób postępowania oparty jest na tzw. Cyklu Deminga, który w odniesieniu do Systemu Zarządzania Środowiskowego przedstawiono na poniższym schemacie:

Kontekst organizacji (4)

Korzyści i ich wykorzystanie:

Do najważniejszych korzyści związanych z funkcjonowaniem systemu zarządzania środowiskowego należy zaliczyć:

- ✓ wzrost konkurencyjności przedsiębiorstwa (w stosunku do organizacji bez wdrożonego i certyfikowanego systemu zarządzania środowiskowego);
- ✓ zmniejszenie ilości wytwarzanych zanieczyszczeń i odpadów wraz z redukcją kosztów ich utylizacji, w wyniku stałego i systemowego nadzoru nad aspektami środowiskowymi organizacji;
- ✓ poprawę funkcjonowania organizacji;
- ✓ wzrost rentowności produkcji, który powstaje w wyniku optymalizacji zużycia energii, surowców i materiałów;
- ✓ poprawę stanu środowiska wokół przedsiębiorstwa np. na skutek zmniejszenia emisji i imisji zanieczyszczeń;
- ✓ poprawę relacji między organizacją a lokalnymi mieszkańcami;
- ✓ wzrost zaufania klientów i kontrahentów;
- ✓ wzrastające bezpieczeństwo prawne przedsiębiorstwa.

Ponadto poprzez spełnienie wymagań ISO 14001 osiągają Państwo kolejne doraźne korzyści, które przedstawione są na poniższym diagramie:

Reasumując, jeżeli takie zagadnienia jak zmniejszenie ryzyka odpowiedzialności cywilnej, poprawa wizerunku firmy oraz oszczędność środków są dla Państwa istotne, to wprowadzenie systemu zarządzania środowiskowego nie powinno być poddawane w wątpliwość.

Budowa systemu zarządzania według ISO 9001 oraz ISO 14001 jest analogiczna. Różnice dotyczą głównie kryteriów ustalania celów. Systemy zarządzania jakością skierowane są na potrzeby klientów, natomiast systemy zarządzania środowiskowego dotyczą w pierwszym rzędzie spraw będących w kręgu zainteresowania społeczeństwa i innych stron zewnętrznych.

Certyfikacja

Audit certyfikacyjny systemu zarządzania środowiskowego zgodnie z normą ISO 14001 odbywa się na miejscu w certyfikowanym przedsiębiorstwie, w dwóch fazach. Pierwsza faza auditu obejmuje przegląd zakładu i sprawdzenie dokumentacji, faza druga to już właściwa certyfikacja.

Celem fazy pierwszej jest dokonanie wstępnego przeglądu przez zespół auditowy DEKRA, systemu zarządzania środowiskowego w aspekcie ochrony środowiska i oddziaływań Waszego przedsiębiorstwa na środowisko. Na podstawie wyników pierwszej fazy auditu sporządzany jest plan dla fazy drugiej.

Przed przeprowadzeniem w Państwa organizacji auditu certyfikacyjnego, muszą być spełnione następujące warunki:

- ✓ system zarządzania środowiskowego musi być wdrożony przynajmniej od 3 miesięcy;
- ✓ wewnętrzny system auditowania musi być efektywny i sprawny;
- ✓ należy przeprowadzić co najmniej jedną ocenę systemu przez kierownictwo przedsiębiorstwa.

W drugiej fazie auditu, zostanie zweryfikowane, czy obrana polityka środowiskowa jest przestrzegana i czy system zarządzania środowiskowego jest odpowiedni do osiągnięcia celów polityki środowiskowej. W przypadku, gdy zostaną zidentyfikowane niezgodności, ich usunięcie będzie konieczne przed udzieleniem certyfikatu.

Czas trwania auditu zależy od wielkości organizacji tj. jej zatrudnienia i liczby lokalizacji, w których przedsiębiorstwo prowadzi działalność.

Audity nadzorujące

Podczas 3 letniego okresu trwania ważności certyfikatu odbywają się coroczne audyty nadzorujące.

Celem pierwszego i drugiego auditu nadzoru jest sprawdzenie, czy:

- ✓ zostały usunięte spostrzeżenia zapisane podczas poprzedniego auditu;
- ✓ zaszły zmiany organizacyjne w przedsiębiorstwie;
- ✓ system zarządzania środowiskiem uległ zmianie;
- ✓ certyfikat i znak DEKRA są używane zgodnie z ich przeznaczeniem;
- ✓ podejmuje się działania, dotyczące zmian w normie odniesienia, ustawach i przepisach.

Audit wznowiający (recertyfikacyjny)

Audit wznowiający jest konieczny aby zapewnić przedłużenie ważności certyfikatu na kolejne 3 lata.

Audit wznowiający powinien być przeprowadzony przed upływem ważności certyfikatu.

Wymagania auditu wznowiającego są prawie identyczne, jak przy audicie certyfikacyjnym.